

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните

Дирекция „Стратегическо планиране”

ОДОБРЯВАМ,

ЗАМЕСТНИК - МИНИСТЪР:

(ЯВОР ГЕЧЕВ)

ОДОБРЯВАМ,

ЗАМЕСТНИК - МИНИСТЪР:

(Д-Р ИНЖ. ВАЛЕНТИНА МАРИНОВА)

**СИТУАЦИОННО-ПЕРСПЕКТИВЕН АНАЛИЗ НА РИБИ И
ДРУГИ ВОДНИ ОРГАНИЗМИ**

през 2012 г. и прогноза за 2013 г.

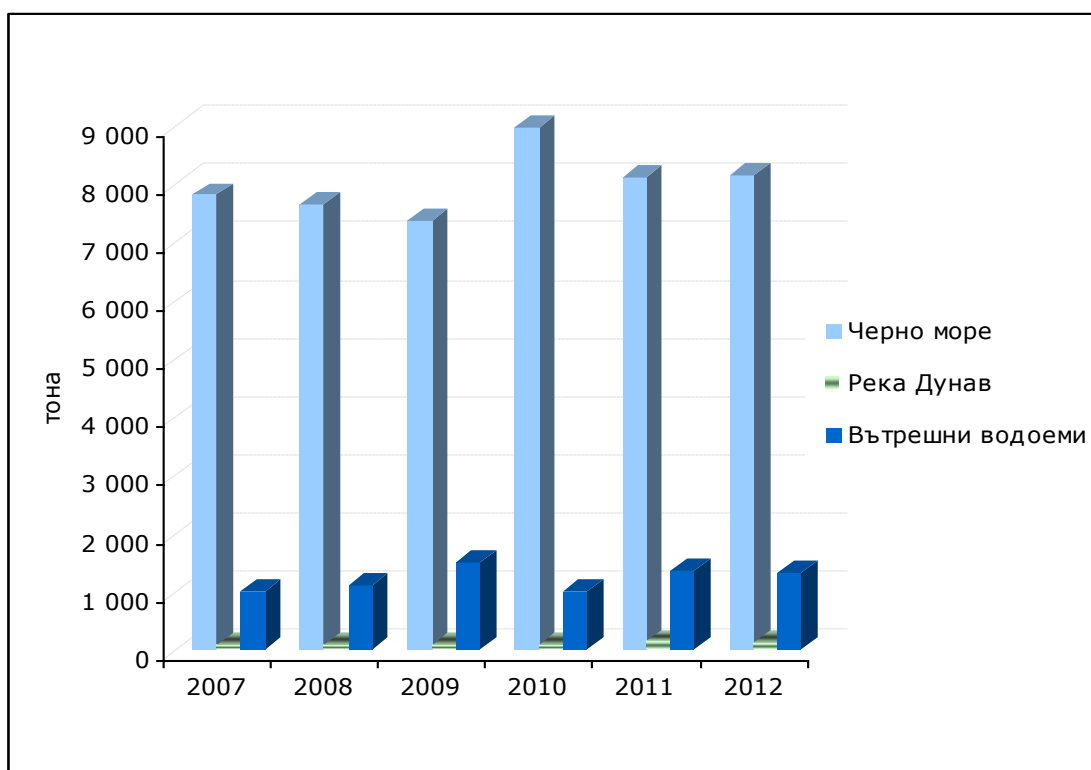
Юли 2013 г.

1. Улов на риба и други водни организми

По данни на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА), през 2012 г. общият улов на риба и други водни организми от стопански риболов в страната възлиза на 9 595,2 тона. Това е с 0,4% под нивото от предходната година, поради намаление на улова в река Дунав и във вътрешните водоеми, докато този в Черно море нараства, макар и незначително. По водни басейни, уловът се разпределя, както следва: 8 161,4 тона (85%) – в Черно море, 1 322,7 тона (13,8%) – във вътрешни водоеми и 111,1 тона (1,2%) - в река Дунав (Таблица 1).

Фиг. 1

Общ улов на риба и други водни организми в страната,
по видове водни басейни, 2007 – 2012 г.

По експертна оценка, през 2013 г. се очаква общият улов на риба и други водни организми (рапани, миди и скариди) да бъде около или малко над нивото от предходната година.

През 2013 г. ИАРА предприе мерки по отношение на неактивните кораби, като над 350 кораба са отписани от Регистъра на риболовните кораби. Те са заменени от кораби, чиито собственици са изявили желание да извършват стопански риболов. По-големият брой кораби, извършващи стопански риболов предполага нарастване на уловените количества в бъдещи периоди. Все пак, конкретният размер на улова ще зависи от миграцията на видовете, обект на стопански риболов в Черно море, както и от метеорологичните условия.

Таблица 1**Общ улов на риба и други водни организми в страната по водни басейни, тона**

	2009	2010	2011	2012	Изменение 2012/2011
Улов в Черно море - общо, в т. ч.:	7 394,5	9 685,9	8 147,6	8 161,4	0,2%
- морски видове	5 096,4	4 793,8	4 973,9	4 338,0	-12,8%
- проходни карагьоз	37,4	59,1	51,8	22,1	-57,3%
- рапани, миди и скариди	2 260,7	4 832,7	3 121,9	3 801,2	21,8%
- други	0,03	0,3	0,02	0,02	0,0%
Улов в река Дунав - общо, в т. ч.:	96,1	86,6	136,3	111,1	-18,5%
- сладководна риба	90,6	78,6	122,6	102,7	-16,2%
- проходни карагьоз	2,6	4,5	6,2	2,9	-53,7%
- други	2,9	3,5	7,5	5,5	-26,9%
Улов във вътрешни водоеми - общо	1 494,2	1 001,7	1 350,6	1 322,7	-2,1%
Общ улов на риба и др. водни организми	8 984,8	10 774,2	9 634,5	9 595,2	-0,4%

Източник: ИАРА (включително административно-наказателната дейност)

1.1 Улов на риба и други водни организми в Черно море

През 2012 г. уловът на риба и други водни организми в Черно море е в размер на 8 161,4 тона - с 0,2% повече в сравнение с 2011 г. От тях, 4 338 тона са морски видове риба, 22,1 тона - проходни риби (карагьоз) и 3 801,2 тона – рапани, миди и скариди.

Уловът на водни животни (рапани, миди и скариди) в Черно море през 2012 г. нараства с 21,8% спрямо предходната година - до 3 801,2 тона, 99,8% от които - рапани.

Същевременно, при улова на морските видове риба се наблюдава намаление с 12,8%, до 4 338 тона, основно поради по-малките количества от традиционно най-значимия за риболова вид *Sprattus sprattus sulinus* (копърка, трициона, цаца). Уловът на този вид бележи спад от 28,3% спрямо 2011 г., до 2 836,21 тона, което представлява 34,8% от общия улов на морски видове риба за 2012 г.

През 2012 г. уловът на лефер нараства около 19 пъти, а този на паламуд – близо 12 пъти, достигайки съответно 550,8 и 96,3 тона. Навлизането на големи количества риба от тези стопански значими видове по българското Черноморие доведе до повишен интерес и активност от страна на риболовците, за сметка на улова на други целеви видове, като сафрид, цаца и др.

От останалите черноморски риби с по-съществено стопанско значение, през 2012 г. намалява уловът на сафрид (с 3,4%), барбуня (с 25,4%) и морска лисица (с 26,6%).

При улова на попчета и калкан се отчита леко увеличение, съответно с 5,6 и 6%.

През 2012 г. уловът на проходни видове риба (карагьоз) в Черно море е в размер на 22,1 тона - с 57,3% по-малко в сравнение с предходната година.

Таблица 2

Улов на риба и други водни организми в Черно море, 2011 - 2012 г.

Видове риба и други водни организми	Количество (тона)		Изменение 2012/2011
	2011	2012	
Карагъоз, дунавска скумрия (<i>Caspialosa pontica/Alosa pontica</i>)	51,80	22,10	-57,3%
Черноморска бодлива акула (<i>Squalus acanthias</i>)	81,01	28,69	-64,6%
Сардина (<i>Sardina pilchardus</i>)	4,16	4,62	11,1%
Цаца (копърка, трициона, шпрот) (<i>Sprattus sprattus sulinus</i>)	3 957,90	2 836,21	-28,3%
Хамсия (<i>Engraulis encrasicolus ponticus</i>)	18,11	8,82	-51,3%
Зарган (<i>Belone belone</i>)	4,53	2,52	-44,4%
Черноморски меджид (<i>Merlangius merlangus euxinus</i>)	1,38	1,44	4,3%
Морски кефал (<i>Mugil cephalus</i>)	14,69	24,82	69,0%
Кефал пелингас (<i>Mugil soiuu</i>)	0,43	0,18	-58,1%
Платерина (<i>Liza aurata</i>)	2,63	0,95	-63,9%
Илария (<i>Liza saliens</i>)	7,51	14,64	94,9%
Атерина (<i>Atherina spp.</i>)	16,52	28,11	70,2%
Лаврак (<i>Dicentrachus labrax/Morone labrax</i>)	0,02	0,06	200,0%
Лефер (<i>Pomatomus saltatrix</i>)	29,39	550,80	1774,1%
Сафрид (<i>Trachurus mediterraneus ponticus</i>)	394,84	381,37	-3,4%
Смарид (<i>Spicara spp.</i>)	0,61	0,00	-100,0%
Барбуня (<i>Mullus barbatus ponticus</i>)	176,20	131,49	-25,4%
Барбуня (<i>Mullus surmuletus</i>)	32,92	11,74	-64,3%
Черноморска скумрия (<i>Scomber scombrus</i>)	0,40	0,10	-75,0%
Паламуд (<i>Sarda sarda</i>)	8,26	96,25	1065,3%
Сем. Попчета (<i>Gobiidae</i>)	85,18	89,98	5,6%
Калкан (<i>Psetta maxima</i>)	38,06	40,34	6,0%
Писия (<i>Platichthys flesus luscus</i>)	0,04	9,36	23300,0%
Морски език (<i>Solea nasuta</i>)	0,02	0,03	50,0%
Морска лисица (<i>Raja clavata</i>)	93,40	68,59	-26,6%
Морски дявол (<i>Lophius piscatorius</i>)	1,21	0,05	-95,9%
Морска котка (<i>Dasyatis pastinaca</i>)	4,48	6,88	53,6%
Обикновени скариди (<i>Leander spp.</i>)	1,28	2,77	116,4%
Пясъчна скарида (<i>Crangon sp.</i>)	0,03	0,16	433,3%
Черна морска мида (<i>Mytilus galloprovincialis</i>)	1,32	3,71	181,1%
Бяла пясъчна мида (<i>Mya arenaria</i>)	0,40	0,89	122,5%
Рапани (<i>Rapana spp.</i>)	3 118,87	3 793,43	21,6%
Други	0,02	0,27	1250,0%
Общо	8 147,60	8 161,37	0,2%

Източник: ИАРА (включително административно-наказателната дейност)

1.2 Улов на риба и други водни организми в река Дунав

През последните години общият улов в река Дунав е в сравнително малки количества, тъй като популациите от значимите за риболова видове риба са намалели и нестабилни.

Със заповед № РД 09-43 от 20.01.2012 г. на министъра на земеделието и храните е въведена забрана за извършване на риболов на есетрови риби от вида руска есетра, чига, пъструга и моруна в българската акватория на река Дунав и Черно море. Забраната се налага от необходимостта от опазване на популациите на есетровите видове риби, което от своя страна е фактор за намаление на улова като цяло.

През 2012 г. е отчетено намаление на улова на риба в река Дунав с 18,5% спрямо предходната година до 111,1 тона, в т. ч.: 102,7 тона - сладководна риба; 2,9 тона - карагьоз и 5,5 тона - други риби (Таблица 3).

Най-значителни са уловените количества бяла мряна – 19,1 тона, пъстър толстолоб – 13,6 тона, платика – 13,6 тона, шаран – 10,2 тона и европейски сом – 9,4 тона, следвани от сребриста каракуда – 5,8 тона, бял толстолоб – 5 тона, морунаш – 4,7 тона и бяла риба – 4,6 тона. При почти всички тези видове риба се наблюдава намаление на улова спрямо 2011 г., най-чувствително при моруната, бялата риба и бялата мряна - с между 33 и 38%. Само при пъстрия толстолоб и шарана се отчита нарастване на уловените количества, съответно с 9,7 и 0,2%.

Таблица 3

Улов на риба и други водни организми в река Дунав, 2011 - 2012 г.

Видове риба и други водни организми	Количество (тона)		Изменение 2012/2011
	2011	2012	
Карагьоз, дунавска скумрия (<i>Caspialosa pontica/Alosa pontica</i>)	6,20	2,87	-53,7%
Щука (<i>Esox lucius</i>)	1,59	1,51	-5,0%
Бабушка (<i>Rutilus rutilus</i>)	0,14	0,23	69,7%
Речен кефал (<i>Leuciscus cephalus</i>)	0,14	1,13	708,9%
Мъздруга (<i>Leuciscus idus</i>)	0,33	0,20	-39,1%
Червеноперка (<i>Scardinius erythrophthalmus</i>)	0,23	0,28	23,9%
Распер (<i>Aspius aspius</i>)	2,31	1,76	-23,7%
Брияна (облез, уклей) (<i>Chalcalburnus chalcoides</i>)	2,99	2,09	-30,0%
Уклей (<i>Alburnus alburnus</i>)	3,68	3,13	-15,0%
Платика (<i>Abramis brama</i>)	14,48	13,58	-6,2%
Косат (<i>Abramis sp.</i>)	0,06	0,04	-37,5%
Морунаш (<i>Vimba vimba</i>)	7,50	4,67	-37,7%
Сабица (<i>Pelecus cultratus</i>)	0,03	0,00	-100,0%
Скобар (<i>Chondrostoma nasus</i>)	2,97	3,07	3,2%
Бяла мряна (<i>Barbus barbus</i>)	28,39	19,06	-32,9%

Видове риба и други водни организми	Количество (тона)		Изменение 2012/2011
	2011	2012	
Маришка мряна (<i>Barbus cyclolepis</i>)	0,08	0,00	-100,0%
Шаран (<i>Cyprinus carpio</i>)	10,22	10,24	0,2%
Сребриста каракуда / <i>Carassius auratus</i> /	6,45	5,80	-10,0%
Златиста каракуда / <i>Carassius carassius</i> /	0,11	0,01	-90,9%
Бял толстолоб (<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>)	5,70	5,04	-11,6%
Пъстър толстолоб (<i>Aristichthys nobilis</i>)	12,39	13,59	9,7%
Бял амур (<i>Ctenopharingodon idella</i>)	2,90	3,93	35,6%
Европейски сом (<i>Sillurus glanis</i>)	11,97	9,49	-20,7%
Михалца (<i>Lota lota</i>)	0,54	0,03	-94,4%
Бяла риба (сулка) (<i>Sander lucioperca/ Stizostedion lucioperca</i>)	7,29	4,63	-36,5%
Речен костур (<i>Perca fluviatilis</i>)	0,07	0,22	214,3%
Други	7,33	5,48	-25,2%
Общо	136,28	111,08	-18,5%

Източник: ИАРА (включително административно-наказателната дейност)

1.3 Улов на риба и други водни организми във вътрешните водоеми на страната

Отчетеният през 2012 г. улов на риба и други водни организми във вътрешните водоеми на страната е в размер на 1 322,7 тона - с 2,1% по-малко в сравнение с 2011 г., главно поради намаление на улова на едни от най-разпространените видове риба в страната - шаран и каракуда (Таблица 4).

Таблица 4

Улов на риба и други водни организми във вътрешните водоеми на страната, 2011 - 2012 г.

Видове риба и други водни организми	Количество (тона)		Изменение 2012/2011
	2011	2012	
Дъгова пъстърва (<i>Oncorhynchus mykiss/Salmo gairdneri irideus</i>)	7,00	27,47	292,4%
Щука (<i>Esox lucius</i>)	7,98	8,36	4,8%
Бабушка (<i>Rutilus rutilus</i>)	0,09	0,03	-66,7%
Речен кефал (<i>Leuciscus cephalus</i>)	0,52	0,41	-21,2%
Червеноперка (<i>Scardinius erythrophthalmus</i>)	5,95	2,38	-60,0%
Распер (<i>Aspius aspius</i>)	0,08	0,02	-75,0%
Лин (<i>Tinca tinca</i>)	0,22	0,03	-86,4%
Брияна (облез, уклей) (<i>Chalcalburnus chalcoides</i>)	0,41	0,10	-75,6%
Уклей (<i>Alburnus alburnus</i>)	2,15	1,47	-31,6%
Платика (<i>Abramis brama</i>)	2,33	3,44	47,6%
Морунаш (<i>Vimba vimba</i>)	0,06	0,05	-16,7%

Видове риба и други водни организми	Количество (тона)		Изменение 2012/2011
	2011	2012	
Скобар (<i>Chondrostoma nasus</i>)	0,24	0,27	12,5%
Бяла мряна (<i>Barbus barbus</i>)	0,09	0,15	66,7%
Шаран (<i>Cyprinus carpio</i>)	630,79	600,09	-4,9%
Сребриста каракуда / <i>Carassius auratus</i> /	185,48	162,38	-12,5%
Златиста каракуда / <i>Carassius carassius</i> /	93,67	3,56	-96,2%
Бял толстолоб (<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>)	15,06	25,53	69,5%
Пъстър толстолоб (<i>Aristichthys nobilis</i>)	352,11	416,48	18,3%
Бял амур (<i>Ctenopharingodon idella</i>)	15,58	25,68	64,8%
Буфало (<i>Ictiobus bubalis</i>)	1,34	0,04	-97,0%
Европейски сом (<i>Sillurus glanis</i>)	12,93	24,21	87,2%
Канален (американски) сом (<i>Ictalurus punctatus</i>)	0,23	0,33	43,5%
Михалца (<i>Lota lota</i>)	0,01	0,00	-100,0%
Бяла риба (сулка) (<i>Sander lucioperca/ Stizostedion lucioperca</i>)	12,28	17,75	44,5%
Речен костур (<i>Perca fluviatilis</i>)	2,58	1,01	-60,9%
Езерен рак (<i>Astacus leptodactylus</i>)	0,07	0,67	857,1%
Други водни организми	1,31	0,80	-38,9%
Общо	1 350,6	1 322,7	-2,1%

Източник: ИАРА (включително административно-наказателната дейност)

Традиционно, най-значителен е уловът на шаран, който възлиза на 600,1 тона – с около 5% под нивото от 2011 г. След рязкото увеличение през предходната година, през 2012 г. уловът на сребриста каракуда спада с 12,5%.

Сред останалите видове риба с по-значимо стопанско значение, чувствително нарастване на уловените количества спрямо 2011 г. се отчита при пъстрия толстолоб – с 18,3% до 416,5 тона, дъговата пъстърва – над два пъти до 27,5 тона, белия толстолоб – с 69,5% до 25,5 тона, белия амур – с 64,8% до 25,7 тона и европейския сом – с 87,2% до 24,2 тона.

Уловът на езерен рак се увеличава до 0,7 тона, при 0,1 тона през 2011 г., докато този на други водни организми намалява с 39% спрямо предходната година до 0,8 тона.

2. Производство на аквакултури в специализирани рибовъдни стопанства

При постоянно намаляващите и силно застрашени рибни ресурси в естествените водоеми в световен мащаб, потребностите на населението от рибни продукти не могат да бъдат задоволени единствено от риболов. В този контекст, производството на аквакултури играе все по-важна роля, допълвайки морския и речния риболов.

По данни на ИАРА, към края на 2012 г. общият брой на активните рибовъдни стопанства в страната нараства до 388, при 322 броя година по-рано. От тях, 347 броя

са за сладководни аквакултури, а 41 броя - за морски аквакултури.

През 2012 г. общото производство на аквакултури (зарибителен материал и риба и други водни организми за консумация) в тях възлиза на 7 557,1 тона (Фиг. 2). Това е с 2,5% по-малко в сравнение с предходната година, поради отчетения спад от 29,2% при производството на зарибителен материал, докато при производството на риба за консумация се наблюдава ръст от 8,2%.

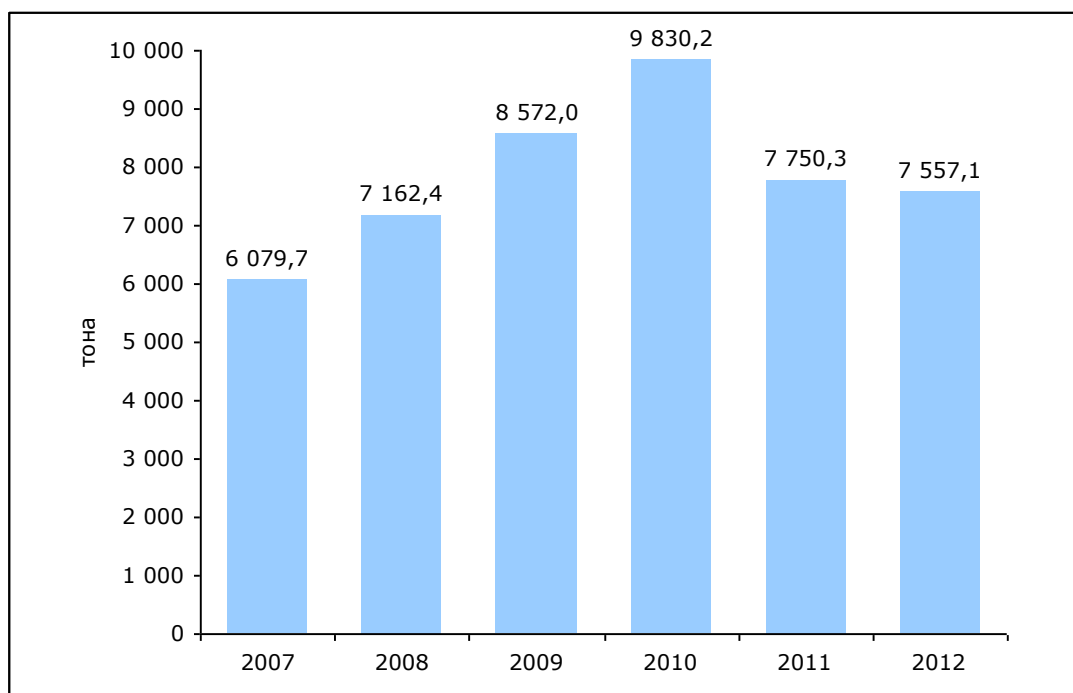
Производството на зарибителен материал в рибовъдните стопанства е съобразно плановете им за производство на отделните видове риба, както и необходимостта за възстановяване и поддържане на рибните запаси във вътрешните водоеми на страната.

В зависимост от отглеждания вид риба, произведеният зарибителен материал достига необходимия размер за реализация като риба за консумация през следващите една или две години. Така, зарибителният материал, произведен през 2011 г., се отчита през 2012 г. (при пъстървовите видове риби) или ще бъде отчетен през 2013 г. (при шарановите видове риби).

Влияние върху производството на зарибителен материал и риба за консумация оказват и биологичните фактори, като заболявания и смъртност, както и спецификите на технологичния цикъл.

Фиг. 2

**Общо производство на аквакултури в рибовъдните стопанства,
2007 – 2012 г.**

През 2012 г. общото **производство на зарибителен материал** в рибовъдните стопанства, необходим за поддържане на рибните популации и увеличаване числеността на стопански ценните видове риба, бележи спад от около 29% спрямо

предходната година, до 1 571,1 тона. **Това се дължи главно на намалението на производството на зарибителен материал от най-значимите за страната видове риби за аквакултурно производство** - дъгова пъстърва (с 29,1%) и шаран (с 28,5%). Чувствително намалява и производството на зарибителен материал от руска есетра (със 75%), бял толстолоб (със 70,6%), сом (с 35%), щука (с 35,5%) и речна (балканска) пъстърва (с 10,6%) (Таблица 5).

Същевременно, значителен ръст спрямо предходната година е налице при производството на зарибителен материал от третия по значимост вид - пъстър толстолоб (с 43,1%), както и при този от бял амур (с 27%), бяла риба (сулка) (със 71,5%), и барамунди (над два пъти).

За разлика от предходната година, през 2012 г. не е произведен зарибителен материал от моруна, чига, черна морска мида, езерен рак и сибирска есетра.

Таблица 5

Производство на зарибителен материал, риба и водни организми в рибовъдните стопанства, 2011 – 2012 г., тона

Общоприети и местни наименования	Зарибителен материал		Изм. 2012/2011	Риба за консумация		Изм. 2012/2011	Общо тегло		Изм. 2012/2011
	2011	2012		2011	2012		2011	2012	
Речна (балканска) пъстърва	12,1	10,8	-10,6%	17,4	34,6	98,8%	29,5	45,4	53,8%
Дъгова пъстърва	951,6	674,2	-29,1%	1 534,8	2 167,7	41,2%	2 486,4	2 841,9	14,3%
Щука	6,0	3,9	-35,5%	16,9	5,8	-65,5%	22,9	9,7	-57,7%
Речен кефал	0,0	0,0		0,0	0,0	-96,7%	1,2	0,0	-96,8%
Лин	4,0	1,1	-72,9%	0,0	0,6		4,0	1,6	-59,0%
Уклей	0,0	0,0		0,0	2,4	-65,2%	6,8	2,4	-65,2%
Брияна (облез, уклей)	0,0	0,0		0,0	1,99	126,9%	0,877	1,99	126,9%
Платика	0,0	0,0		7,3	7,4	1,4%	7,3	7,4	0,7%
Шаран	621,9	444,5	-28,5%	1 389,6	1 288,4	-7,3%	2 011,5	1 733,0	-13,9%
Сребриста каракуда	0,2	0,3	25,0%	218,6	94,1	-57,0%	218,8	94,3	-56,9%
Бял толстолоб	64,1	18,9	-70,6%	93,0	77,7	-16,5%	157,1	96,5	-38,6%
Пъстър толстолоб	203,8	291,7	43,1%	926,3	820,5	-11,4%	1 130,1	1 112,2	-1,6%
Бял амур	51,0	64,8	27,0%	162,4	150,6	-7,3%	213,4	215,5	0,9%
Черен амур	0,0	0,0		0,0	4,0	3900,0%	0,1	4,0	3900,0%
Сом	36,9	24,0	-35,0%	78,2	75,7	-3,2%	115,1	99,7	-13,4%
Канален (американски) сом	105,0	2,4	-97,7%	98,0	14,3	-85,4%	203,0	16,7	-91,8%
Бяла риба (сулка)	4,5	7,7	71,5%	16,4	19,3	17,9%	20,9	27,0	29,3%
Речен костур	0,0	0,0		1,0	0,4	-60,0%	1,0	0,4	-60,7%
Чига	0,4	0,0	-100,0%	0,0	0,6		0,4	0,6	57,1%
Моруна	1,3	0,0	-100,0%	61,0	24,4	-60,0%	62,3	24,4	-60,8%
Пъструга	0,0	0,0		0,0	7,2	17,7%	6,1	7,2	17,2%
Руска есетра	37,8	9,4	-75,0%	215,4	277,6	28,9%	253,1	287,0	13,4%
Сладководни раци	0,0	0,0		1,7	1,5	-11,8%	1,7	1,5	-7,2%
Езерен рак	0,4	0,0	-100,0%	6,2	3,4	-45,2%	6,6	3,4	-48,7%
Черна морска мида	104,5	0,0	-100,0%	642,1	877,8	36,7%	746,6	877,8	17,6%
- Други	0,0	0,0		2,3	6,6	187,0%	2,3	6,5	177,5%

Общоприети и местни наименования	Зарибителен материал		Изм. 2012/2011	Риба за консумация		Изм. 2012/2011	Общо тегло		Изм. 2012/2011
	2011	2012		2011	2012		2011	2012	
- Езерна съомга	8,2	7,3	-11,8%	1,7	4,5	165,9%	9,9	11,8	18,8%
- Веслонос	0,1	0,2	100,0%	0,3	0,3	0,0%	0,4	0,5	11,6%
Червеноперка	0,0	0,0		4,7	3,2	-32,1%	4,7	3,2	-32,2%
Барамунди	4,4	9,98	127,9%	0,0	0,0		4,4	10,0	127,9%
Сибирска есетра	0,6	0,0	-100,0%	18,6	13,7	-26,5%	19,1	13,7	-28,5%
Общо	2 218,7	1 571,1	-29,2%	5 531,6	5 986,1	8,2%	7 750,3	7 557,1	-2,5%

Източник: ИАРА

През 2012 г. **производството на риба и други водни организми за консумация** нараства с 8,2% в сравнение с предходната година, до 5 986,1 тона.

Най-значително остава производството за консумация на дъгова пъстърва, шаран и пъстър толстолоб. След чувствителното намаление, регистрирано през предходната година и при трите вида, през 2012 г. производството на дъгова пъстърва бележи ръст от 41,2% (до 2 167,7 тона), главно поради повишеното потребителско търсене, докато производството на шаран и пъстър толстолоб продължава да намалява, съответно със 7,3% и 11,4% спрямо 2011 г.

Сред по-значимите стопански видове риби, увеличение на производството за консумация в сравнение с 2011 г. се отчита при руската есетра – с 28,9%, речната (балканска) пъстърва – близо 2 пъти, бялата риба (сулка) – със 17,8%, пъстругата – със 17,2% и езерната съомга – 2,6 пъти. Есетровите риби са ценни и търсени на пазара, както заради добивания от тях хайвер, така и поради деликатесните качества на месото им.

Чувствително намаление на годишна база бележи производството за консумация на сребриста каракуда (с 57%), бял толстолоб (с 16,5%), бял амур (със 7,3%) канален сом (с 85,4%), моруна (с 60%) и др.

Основният вид морска аквакултура, отглеждана в крайбрежните акватории на страната, е черната морска мида. През 2012 г. нейното производство в стопанствата бележи ръст от 36,7% спрямо предходната година, достигайки 877,8 тона. В същото време, производството на езерен рак и сладководни раци намалява, съответно с 45,3% и 7,5%

Съгласно промени в Закона за рибарството и аквакултурите (ЗРА), в сила от м. август 2012 г., вътрешните водоеми не са разрешени за извършване на стопански риболов. В резултат на тези изменения, през 2013 г. се забелязва значително увеличаване на броя на регистрираните по чл. 25 от ЗРА аквакултурни стопанства във вътрешни водоеми.

По данни на ИАРА, за периода 01.01. - 14.05.2013 г. са регистрирани 103 нови рибовъдни стопанства. За засиления интерес към аквакултурното производство

допринася и подпомагането по Оперативната програма за развитие на сектор „Рибарство“.

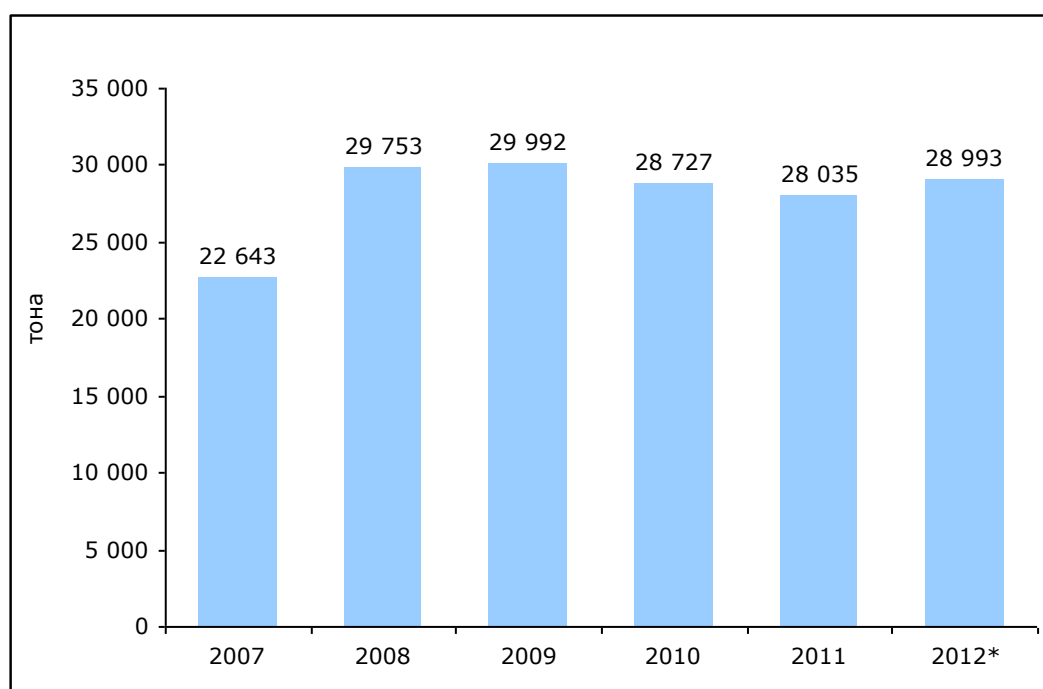
През 2013 г. се очаква производството на аквакултури в специализираните рибовъдни стопанства да бъде около или малко над нивото от предходната година. Предпоставка за нарастване на производството е по-големият брой на регистрираните стопанства. От друга страна, по-съществено увеличение на производството ще бъде ограничено от високите производствени разходи (в т.ч. цените на фуражите) и относително постоянното потребителско търсене.

3. Внос на риба и рибни продукти

Уловът и аквакултурното производство на риба и други водни организми в страната не са недостатъчни за покриване на вътрешното търсене, поради което ежегодно се внасят значителни количества както за задоволяване нуждите на консервната промишленост със суровина, така и за разнообразяване на асортимента на пазара с различни видове риба и рибни продукти.

По предварителни данни на НСИ, **през 2012 г.** общият внос на риба и рибни продукти в България е в размер на 28 993 тона (с 3,4% повече спрямо предходната година), на обща стойност 69 129 хил. щатски долара (нарастване с 0,6% спрямо 2011 г.).

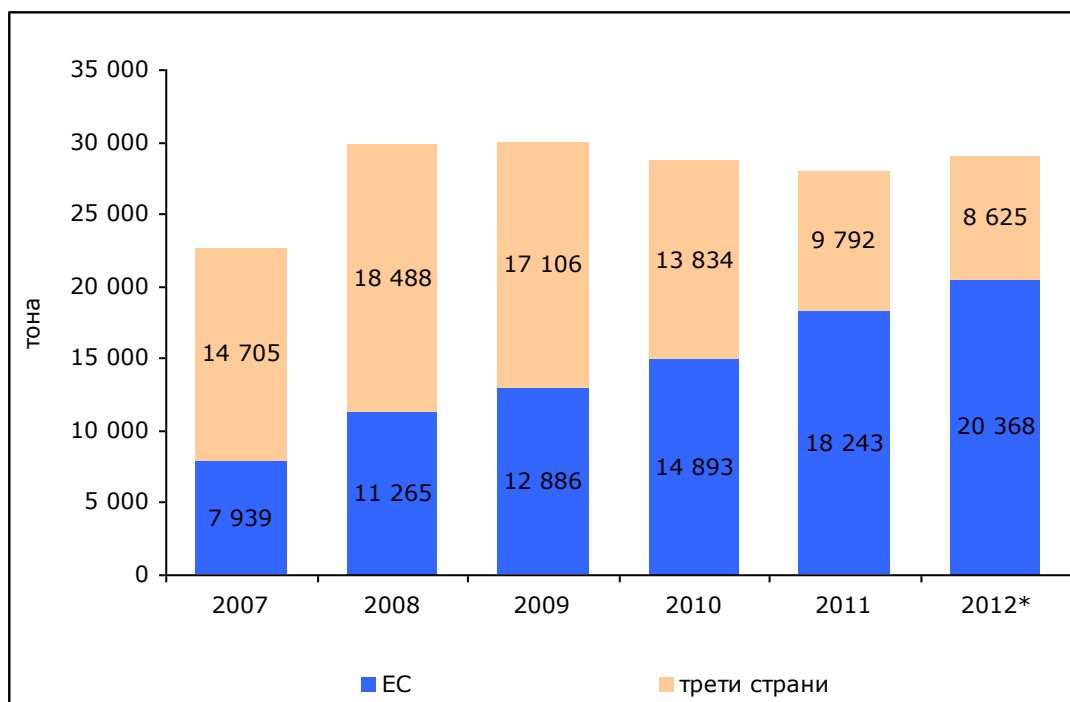
Фиг. 3
Внос на риба, други водни организми и рибни продукти,
2007 – 2012 г.

През 2012 г. продължава наблюдаваната през последните шест години (от присъединяването на България към ЕС) тенденция на нарастване на вноса на риба и рибни продукти от държавите-членки на ЕС. Доставките оттам се увеличават с 11,7% спрямо предходната година, достигайки 20 368 тона или около 70% от общия внос за годината (при 65% през 2011 г.). Основни партньори са Испания (4 302 тона), Гърция (2 786 тона), Полша (2 654 тона), Нидерландия (2 204 тона), Румъния (1 424 тона), Литва (1 388 тона), Чехия (1 190 тона) и Естония (750 тона).

Вносът на риба и рибни продукти от трети страни възлиза на 8 625 тона, с 11,9% по-малко спрямо предходната 2011 година. Най-значителни количества са внесени от Виетнам (2 269 тона), Китай (1 506 тона), Норвегия (1 168 тона), Канада (458 тона), Аржентина (475 тона), Мароко (673 тона) и Турция (340 тона).

Фиг. 4
Внос на риба, други водни организми и рибни продукти от ЕС
и трети страни, 2007 – 2012 г.

По видове продукти, структурата на вноса през 2012 г. включва: 26 122 тона риба, филета, ракообразни и мекотели (живи, пресни, охладени, замразени или сушени и др.) и 2 871 тона – преработени рибни продукти (готови храни и консерви от риба, хайвер, консервирани ракообразни и мекотели) - Таблица 6.

Традиционно, най-голям дял заема вносът на замразена риба, който и през 2012 г. представлява над 56% от общия внос на риба и рибни продукти за годината. Внесените количества намаляват с 1,4% спрямо предходната година, при 7,6% по-висока средна вносна цена.

Таблица 6

Внос на риба, други водни организми и рибни продукти, 2011 – 2012 г.

Продукти	2011		2012*		Изменение 2012/2011	
	количество (тона)	ср. цена (щ. д./тон)	количество (тона)	ср. цена (щ. д./тон)	количество (тона)	ср. цена (щ. д./тон)
Риби, филета, ракообразни, мекотели, в т. ч.:	25 101,1	2 306	26 122,2	2 219	4,1%	-3,8%
Живи риби - сладководни и морски	2,1	6 551	15,8	7 666	652,4%	17,0%
Риби - пресни или охладени, с изкл. на филетата	2 370,7	6 178	3 069,0	4 800	29,5%	-22,3%
Риби - замразени, с изкл. на филетата	16 536,5	1 491	16 298,5	1 604	-1,4%	7,6%
Филета и други меса от риби, пресни или охл., замразени	4 498,1	2 528	4 501,0	2 199	0,1%	-13,0%
Риби - сушени, осолени, пушени	182,8	9 025	448,9	5 023	145,6%	-44,3%
Ракообразни	308,5	7 026	270,2	6 869	-12,4%	-2,2%
Мекотели	1 202,3	2 817	1 518,8	1 952	26,3%	-30,7%
Преработени рибни продукти, в т. ч.:	2 933,6	3 699	2 870,6	3 882	-2,1%	4,9%
Готови храни и консерви от риби; хайвер	2 580,4	35 497	2 430,5	3 634	-5,8%	-89,8%
Ракообразни и мекотели, консервирани	353,2	5 181	440,1	5 273	24,6%	1,8%
Общо риба, др. водни организми и рибни продукти	28 034,7	2 452	28 992,8	2 384	3,4%	-2,8%

Източник: данни на НСИ, обработени от МЗХ; *предварителни данни

Около 45% от внесената през 2012 г. замразена риба е скумрия – 11 523 тона - със 17,6% по-малко в сравнение с предходната година, което може да се обясни с нарасналите вносни цени.

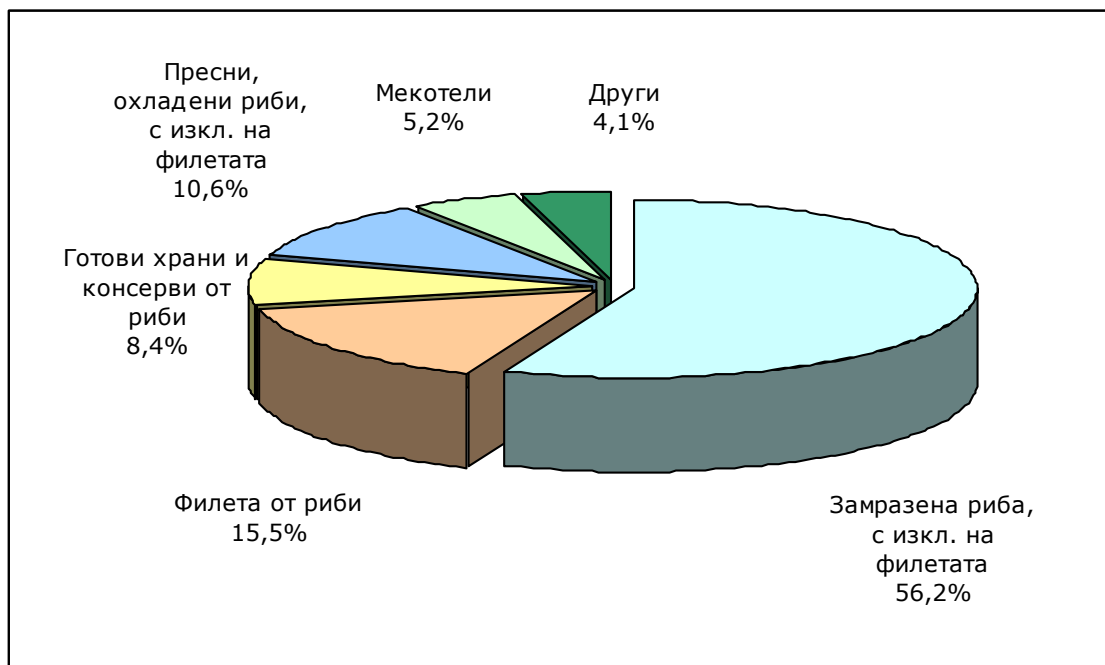
Уловът на скумрия в България е в минимално количество, поради което за задоволяване на търсенето на пазара както за директна консумация, така и за преработвателната промишленост, ежегодно се осъществява значителен внос. Най-големи количества замразена скумрия през 2012 г. са доставени от Испания (2 194 тона), Полша (1 285 тона), Нидерландия (1 224 тона), Норвегия (1 130 тона) и Румъния (771 тона).

Сред останалия внос на замразена риба през годината, сравнително голям е този на риба от следните видове: херинги и треска – 2 063 тона; мерлуза – 803 тона; шпрот, трициона, цаца - общо 613 тона; сардини – 355 тона; сафрид – 226 тона; европейски лаврак – 238 тона и кралски каракуди – 219 тона. В по-малки количества е вносът на замразен паламуд – 38 тона, пъстървови – 35 тона, тихоокеански съомги – 25 тона и др.

През 2012 г. вносът на филета от риба (пресни, охладени или замразени) формира около 15,5% от общия внос на риба и рибни продукти. В рамките на годината в страната са внесени 4 501 тона филета и други меса от риба, което е близко до нивото от предходната година (+0,1%), при 13% по-ниска средна вносна цена.

Традиционно, най-значителен внос е осъществен от Виетнам – 2 251 тона. По-големи количества са доставени и от Китай – 639 тона, Аржентина – 282 тона и Румъния – 271 тона.

Фиг. 5
Структура на вноса на риба и рибни продукти през 2012 г.

Вносът на прясна или охладена риба (с изключение на филета) през 2012 г. бележи ръст от 29,5% на годишна база, достигайки 3 069 тона. Средната вносна цена е с 22% по-ниска спрямо нивото от 2011 г. Както и през предходната година, най-значителни количества са доставени от Гърция (1 085 тона), Чехия (883 тона), Испания (387 тона), Турция (293 тона) Нидерландия (115 тона), Швеция (109 тона). По видове риба, най-голям е вносът на пресни или охладени пъстървови – 1 171 тона, тихоокеанска съомга – 494 тона, кралска каракуда – 319 тона, европейски лаврак – 281 и херинга – 63 тона.

През 2012 г. значително се увеличава и вносът на мекотели (предимно замразени средиземноморски миди, калмари и миди Сен Жак и др.). Внесените са общо 1 519 тона – с 26,3% повече спрямо предходната година, при около 31% по-ниска средна вносна цена, като основен доставчик е Гърция (901 тона). Сравнително голям внос е осъществен и от Испания (122 тона), Румъния (120 тона), САЩ (117 тона) и Китай (102 тона).

Вносът на ракообразни намалява с 12,4% на годишна база, до 270 тона, доставени основно от Естония (59 тона), Германия (47 тона), Белгия (32 тона) Италия (21 тона) и Китай (28,3 тона).

Макар и над 7 пъти повече в сравнение с предходната 2011 г., вносът на живи риби (основно сладководни видове) остава сравнително малък – 16 тона, реализиран

предимно от съседните Румъния (9,3 тона) и Гърция (4,5 тона).

През 2012 г. в страната са внесени 2 871 тона преработени рибни продукти - с 2% по-малко спрямо предходната година, при около 5% по-висока средна вносна цена. При вноса на готови храни и консерви от риби и хайвер намалението на годишна база е с 2,1%, до 2 430,5 тона. Най-големи количества от тези продукти са доставени от Литва (594 тона), Германия (378 тона), Испания (286 тона) и Чехия (182 тона).

Вносът на консервирани ракообразни и мекотели бележи ръст от 24,6% в сравнение с 2011 г. до 440 тона, доставени основно от Испания (125 тона), Чили (96 тона), Белгия (34 тона), Чехия (30 тона) и Германия (26 тона).

По предварителни данни на НСИ, **през периода януари – март 2013 г.** са внесени общо 7 320 тона риба и рибни продукти. Това е с около 17% повече в сравнение със същия период на 2012 г., като при почти всички видове риба и рибни продукти, с изключение на филетата, се отчита нарастване на вноса.

По видове продукти, структурата на вноса през първите три месеца на 2013 г. включва: 4 642,1 тона замразена риба (с изключение на филетата) (+24% на годишна база); 956,2 тона филета (-12%); 564,6 тона прясна и охладена риба (с изкл. на филета) (+4%); 119,7 тона ракообразни (над два пъти повече); 168,2 тона мекотели (+29%); 95,2 тона риби сушени, осолени, пушени и др. (+54%); 3,8 тона живи риби (+80%) и 646,1 тона преработени рибни продукти (+19%).

Количествата, доставени от ЕС бележат ръст от около 22% спрямо първото тримесечие на предходната година, до 5 514 тона или около 74% от общия внос. Същевременно, вносът от трети страни намалява с около 5%, до 1 905 тона.

Очаква се общият внос на риба и рибни продукти за цялата 2013 г. да надхвърли нивото от предходната година, като достигне около 30 хил. тона. Ще продължат да се внасят съществени количества с цел предлагане на пазара на нетипични за страната видове риба и водни организми и осигуряване на суровина за рибопреработвателните предприятия.

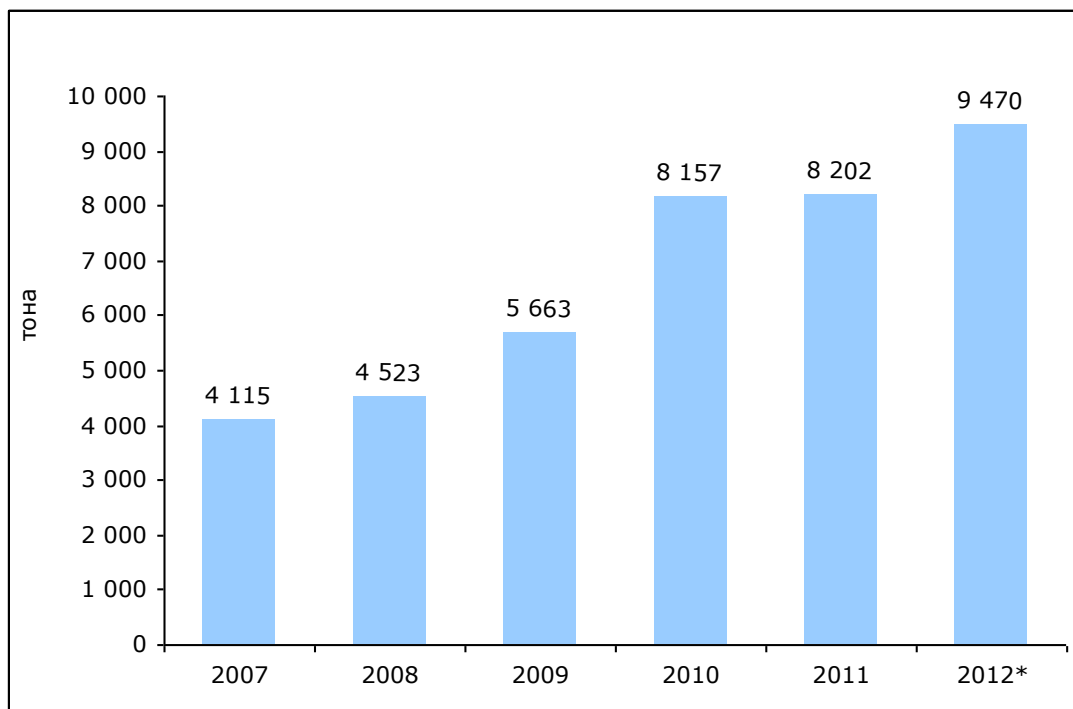
4. Износ на риба и рибни продукти

През 2012 г. се затвърждава наблюдаваната през предходните шест години тенденция на постепенно нарастване на износа на риба и рибни продукти (Фиг. 6). Това обаче е свързано до голяма степен с реализирането на реекспорт на различни видове вносна риба (предимно скумрия).

По предварителни данни на НСИ, през 2012 г. реализираният общ износ на риба, водни организми и рибни продукти възлиза на 9 470,3 тона, което е с 15,4% повече спрямо предходната година. Поради малко по-ниската средна експортна цена (-3,3%), общата стойност на износа нараства с 11% на годишна база до 32 502 хил. щ. д.

Над 79% от общия износ на риба, водни организми и рибни продукти през 2012 г. е осъществен за ЕС. Количествата, насочени за Съюза нарастват с 16,2% спрямо предходната година, достигайки 7 489 тона, реализирани основно в Румъния (4 137 тона), Швеция (1 360 тона), Гърция (996 тона), Франция (643 тона), Обединено кралство (182 тона) и Полша (179 тона).

Фиг. 6
Износ на риба, други водни организми и рибни продукти,
2007 – 2012 г.

Износът на риба и рибни продукти за трети страни също бележи ръст спрямо предходната година - с около 13%, до 1 982 тона. Най-големи количества са реализирани в Япония (774 тона), Русия (473 тона) и Турция (586 тона), следвани от Република Корея (218 тона), Сърбия (202 тона) и Македония (159 тона).

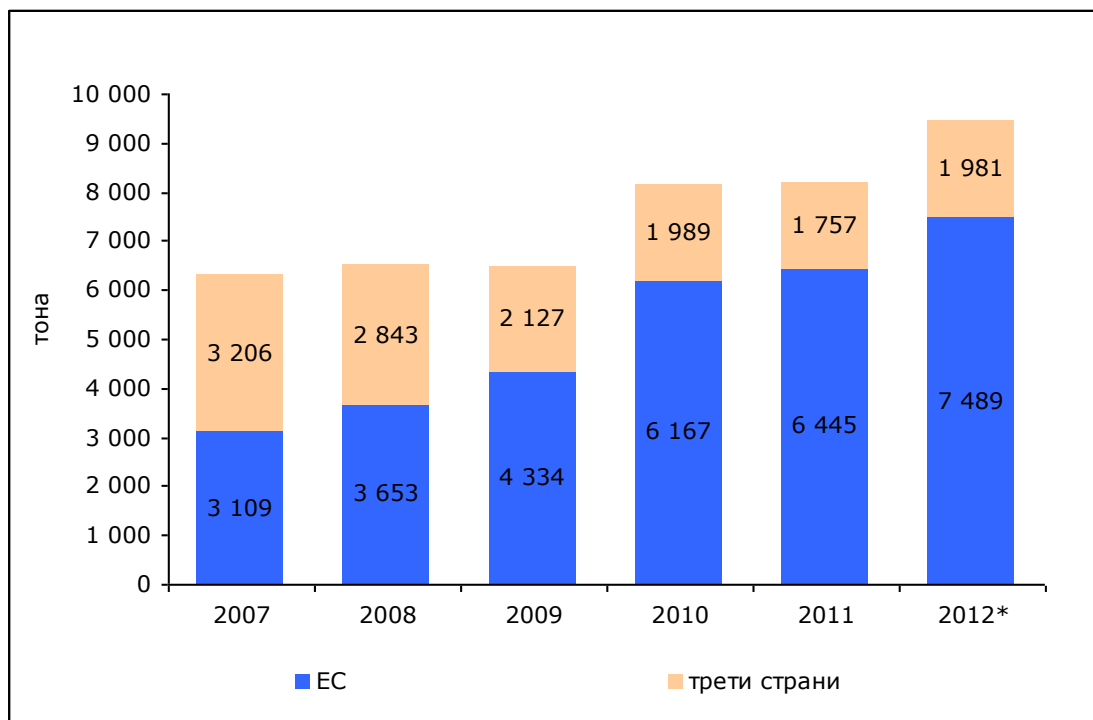
През 2012 г. е осъществен износ на 7 164 тона риба, ракообразни и мекотели – живи, пресни, охладени, замразени, пушени или осолени и 2 307 тона преработени рибни продукти (готови храни и консерви от риба, в т. ч. хайвер, консервиране ракообразни и мекотели), съответно с 0,5% и над два пъти повече в сравнение с предходната година.

Най-голям дял в структурата на общия износ на риба и рибни продукти през 2012 г. заема този на замразена риба (с изключение на филетата) - 30,7% или 2 904 тона. Това е с 19,2% повече спрямо предходната година, като средната износна цена намалява с 4,8%, до 1 782 щ. д./тон. Около 44% от изнесената замразена риба е скумрия – 1 282 тона, с 20% повече спрямо предходната година. Реализиран е износ и на сравнително големи количества замразени сардини, шпрот, трициона или копърка –

869 тона (+0,7% на годишна база), пъстървови – 140 тона (-24%), херинги – 112 тона (2,3 пъти повече), атлантически съомги – 85 тона.

Фиг. 7

Износ на риба, други водни организми и рибни продукти за ЕС и трети страни, 2007 – 2012 г.

Близо 74% от експортираните количества замразена риба са насочени за Румъния – 2 146 тона, което е с 23% повече спрямо предходната година. Сравнително голям износ е осъществен и за Гърция (207 тона), Обединеното кралство (182 тона) и Полша (108 тона).

През 2012 г. са изнесени 1 726 тона мекотели, което е с 22% повече в сравнение с 2011 г. Това увеличение е свързано с нарасналия улов през годината, който е предназначен предимно за износ. Основни дестинации при износа на тези продукти остават Япония (601 тона), Франция (503 тона), Гърция (313 тона) и Корея (213 тона). Средната износна цена е 4 150 щ. д./тон, с около 13% по-висока спрямо предходната година.

През 2012 г. износът на пресни или охладени риби (с изкл. на филетата) бележи ръст от 11,2% на годишна база, до 1 254 тона, реализирани на малко по-ниска средна износна цена (с 2,2%). Най-големи количества са насочени за Румъния (456 тона), Русия (440 тона), Сърбия (165 тона) и Гърция (164 тона).

Износът на живи риби през 2012 г. възлиза на 682 тона - 1,5 пъти повече спрямо предходната година, което е в резултат на по-високото производство на риба за консумация в рибовъдните стопанства през годината. Изнесени са предимно риби от аквакултурно производство, в т. ч. шарани - 281 тона, пъстървови - 162 тона и др.

сладководни риби – 239 тона. Живите риби са реализирани основно в Румъния (660 тона), а по-малки количества и в Македония (17,4 тона) и Гърция (4,1 тона).

През 2012 г. износът на филета нараства с 24,1% спрямо предходната година до 380 тона, насочени основно за Румъния (276 тона), Полша (70 тона) и Сърбия (22 тона).

Таблица 7

Износ на риба, други водни организми и рибни продукти, 2011 – 2012 г.

Продукти	2011		2012*		Изменение 2012/2011	
	количество (тона)	ср. цена (щ. д./тон)	количество (тона)	ср. цена (щ. д./тон)	количество (тона)	ср. цена (щ. д./тон)
Риби, филета, ракообразни, мекотели, в т. ч.:	7 127,7	3 587	7 163,6	3 554	0,5%	-0,9%
Живи риби - сладководни и морски	435,2	2 204	681,7	1 764	56,6%	-20,0%
Риби - пресни или охладени, с изкл. на филетата	1 128,1	7 940	1 254,1	7 769	11,2%	-2,2%
Риби - замразени, с изкл. на филетата	2 436,3	1 872	2 903,6	1 782	19,2%	-4,8%
Филета и други меса от риби, пресни или охл., замразени	305,9	8 568	379,6	2 680	24,1%	-68,7%
Риби - сушени, осолени, пушени	357,0	2 560	172,8	4 223	-51,6%	64,9%
Ракообразни	1 055,1	2 261	46,1	9 422	-95,6%	316,7%
Мекотели	1 410,1	3 666	1 725,7	4 150	22,4%	13,2%
Преработени рибни продукти, в т. ч.:	1 077,5	3 302	2 306,7	3 052	114,1%	-7,6%
Готови храни и консерви от риби; хайвер	705,4	2 020	637,5	2 645	-9,6%	30,9%
Ракообразни и мекотели, консервирани	372,1	5 746	1 669,2	3 208	348,6%	-44,2%
Общо риба, др. водни организми и рибни продукти	8 205,2	3 550	9 470,3	3 432	15,4%	-3,3%

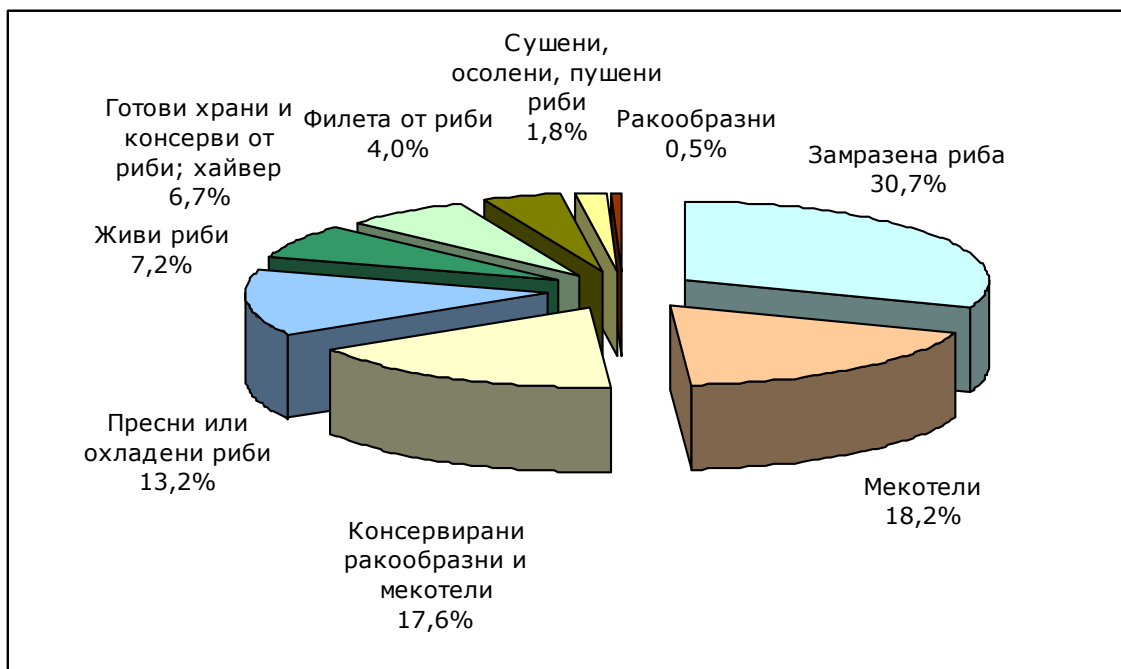
Източник: данни на НСИ, обработени от МЗХ; *предварителни данни

Общият износ на преработени рибни продукти (готови храни и консерви от риба, ракообразни и мекотели) през 2012 г. е в размер на 2 307 тона. Това е над два пъти повече спрямо предходната година, главно поради отчетеното съществено увеличение на износа на консервирани ракообразни и мекотели, докато този на готовите храни и консерви намалява.

През 2012 г. износът на приготвени или консервирани ракообразни и мекотели е в размер на 1 669 тона - над четири пъти повече спрямо предходната година. От тях, 1 244 тона са насочени за Швеция, която представлява нова дестинация, Реализиран е износ на такива продукти и за постоянни партньори, като Япония (176 тона), Корея (143 тона) и Гърция (81 тона).

Фиг. 8

Структура на износа на риба, други водни организми и рибни продукти през 2012 г.

При износа на готови храни и консерви от риби се наблюдава намаление с 9,6% в сравнение с предходната година до 638 тона. Основни дестинации на износа на тези продукти през 2012 г. са Румъния (277 тона), Гърция (223 тона) и Швеция (116 тона).

По предварителни данни на НСИ, за периода **м. януари – м. март 2013 г.** износьт на риба и рибни продукти продължава да нараства. Общото количество изнесени продукти за периода възлиза на 1 624 тона, с 2% повече на годишна база. Това се дължи на отчетеното значително увеличение на износа на замразена риба и филета, докато този на другите видове продукти намалява.

Структурата на износа на риба и рибни продукти за първите три месеца на 2013 г. включва: 193,2 тона жива риба (-37% на годишна база); 444,3 тона замразена риба (+48%); 15,9 тона сушени, осолени и пушени риби (-42%); 202,3 тона филета и др. меса от риби (четири пъти повече); 65,4 тона мекотели (-48%); 3,8 тона ракообразни (-68%) и 415,4 тона преработени рибни продукти (-18%).

Около 82% от общо изнесените риба и рибни продукти за първото тримесечие на 2013 г. са насочени за държави-членки на ЕС. Доставкаите за ЕС намаляват с 1,6% спрямо същия период на 2012 г., до 1 327 тона. Същевременно, износьт на риба и рибни продукти за трети страни нараства с 23% до 297 тона.

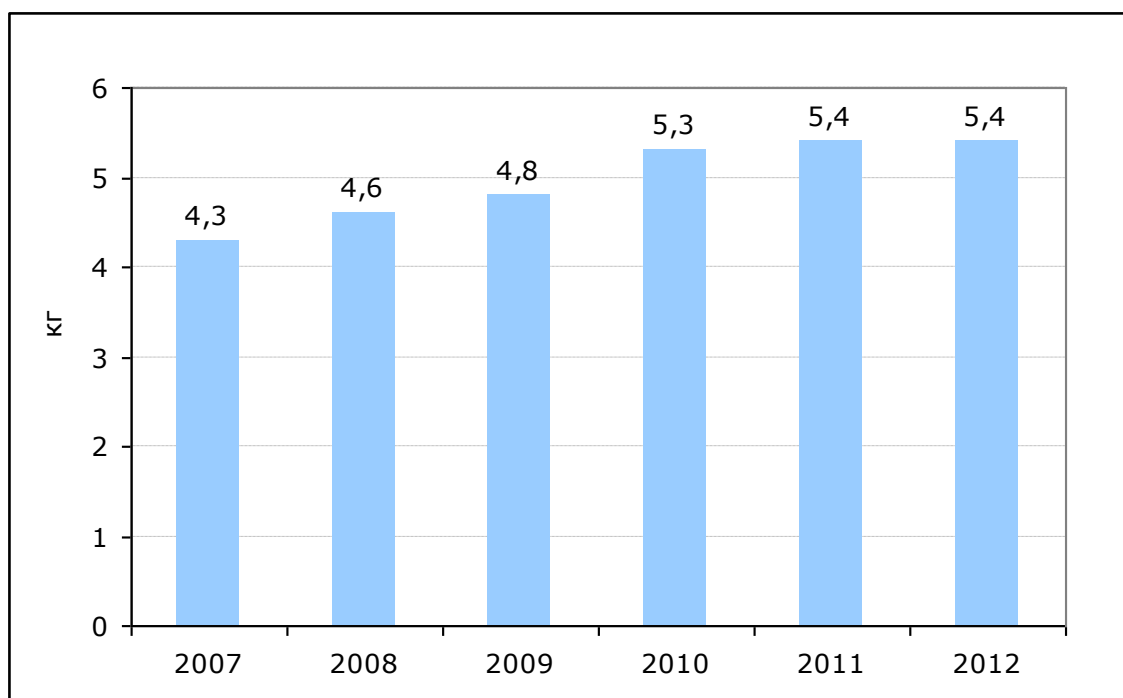
Обикновено, по-значителен износ на риба и рибни продукти се осъществява през втората половина на годината, което е свързано със зависимостта на улова от климатичните условия и ясно изразения сезонен характер на аквакултурното производство в страната. Отчитайки тренда от последните няколко години, се очаква

износът на риба, водни организми и рибни продукти за цялата 2013 г. да надхвърли малко нивото от предходната година, достигайки около 10 хил. тона. Предпоставка за реализирането на по-голям износ са по-високите цени на външните пазари, както и очакваното увеличение на производството в рибовъдните стопанства.

5. Потребление на риба и рибни продукти от домакинствата

По данни на НСИ, през 2012 г. годишното потребление на риба и рибни продукти от домакинствата остава на нивото от предходната година и възлиза на средно 5,4 кг на лице. Това количество е определено на база наблюдение на домакинствата и данните не включват количествата, консумирани в заведенията за обществено хранене.

Фиг. 9
Средно потребление на риба и рибни продукти на лице
от домакинство през периода 2007 - 2012 г.

6. Цени на риба

6.1 Цени на риба през 2012 г.

По данни на „Системата за агропазарна информация“ ЕООД (САПИ), през 2012 г. се наблюдава увеличение на **цените на едро** на повечето основни видове риба. Това е свързано с по-ниския улов във вътрешните водоеми на страната в сравнение с предходната година, както и с по-високите цени на международните пазари.

Средногодишното поскъпване на наблюдаваните видове риба е в диапазона от 1,6 до 9,9%, като най-чувствително то е при цацата, сафрида и акулата. Само при

шарана и херингата е регистрирано намаление на средногодишните цени на едро, съответно с 3,5 и 3,3%.

Таблица 8

Цени на едро на основни видове риба през 2012 г., лв./кг

Видове риба	2011 ср.	2012													Изм. 2012/2011
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ср.	
скумрия	4,54	4,60	4,59	4,62	4,63	4,77	4,78	4,80	4,70	4,71	4,74	4,84	4,77	4,71	3,7%
цаца	1,72	1,83	1,80	1,80	1,84	1,77	1,77	1,78	1,83	1,88	1,99	2,05	2,31	1,89	9,9%
шаран	4,91	4,70	4,66	4,64	4,73	4,67	4,69	4,72	4,71	4,74	4,83	4,90	4,96	4,74	-3,5%
хек	5,11	5,01	5,07	5,07	5,12	5,22	5,15	5,23	5,19	5,21	5,24	5,33	5,48	5,19	1,6%
толстолоб	2,78	2,79	2,80	2,86	2,85	2,84	2,85	2,92	2,92	2,93	3,04	3,04	3,03	2,91	4,7%
пъстърва	8,24	8,34	8,38	8,39	8,42	8,33	8,39	8,45	8,41	8,44	8,43	8,61	8,75	8,44	2,4%
паламуд	5,78	5,50	5,08	5,08	5,29	5,51	5,89	6,39	6,70	6,73	6,52	7,08	8,61	6,20	7,3%
сом	7,33	7,67	7,68	7,73	7,65	7,65	7,66	7,78	7,63	7,70	7,66	7,81	8,58	7,77	6,0%
бяла риба	5,94	6,00	6,00	6,04	6,37	6,54	6,20	6,38	6,65	6,58	6,83	6,66	6,36	6,38	7,4%
херинга	4,25	3,66	3,69	3,75	4,15	3,85	3,96	4,20	4,54	3,98	4,11	4,78	4,72	4,11	-3,3%
акула	8,21	9,50	9,50	9,50	9,07	8,17	*	*	8,98	8,77	8,87	8,40	7,91	8,87	8,0%
сафрид	4,13	4,40	4,44	4,40	4,49	4,56	4,49	4,63	4,59	4,54	4,47	4,54	4,74	4,52	9,4%

Източник: САПИ, * няма налични данни

Следвайки тенденцията при цените на едро, през 2012 г. **цените на дребно** на почти всички наблюдавани видове риба са съществено над нивата от предходната година. Средногодишното увеличение при тях е с между 1,4 и 14,2%. Най-значително поскъпват пъстървата и сафрида, съответно с 14,2 и 9,9%.

Единствено при шарана се отчита незначително поевтиняване в магазинната мрежа спрямо предходната година - с 0,2 %.

Таблица 9

Цени на дребно на основни видове риба през 2012 г., лв./кг

Видове риба	2011 ср.	2012													Изм. 2012/2011
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ср.	
скумрия	5,40	5,65	5,72	5,86	5,93	5,88	5,92	5,99	5,97	5,96	5,92	5,90	5,82	5,88	8,0%
цаца	2,18	2,28	2,32	2,34	2,27	2,21	2,29	2,35	2,40	2,40	2,35	2,35	2,41	2,33	6,9%
шаран	5,69	5,66	5,68	5,69	5,65	5,57	5,64	5,62	5,54	5,74	5,78	5,84	5,79	5,68	-0,2%
хек	5,86	6,12	6,33	6,38	6,37	6,35	6,36	6,37	6,37	6,39	6,38	6,43	6,45	6,36	8,5%
толстолоб	3,44	3,61	3,69	3,66	3,66	3,69	3,70	3,50	3,46	3,48	3,52	3,57	3,51	3,59	4,4%
пъстърва	8,47	9,50	9,52	9,51	9,54	9,70	9,62	9,61	9,66	9,73	9,74	9,90	9,97	9,67	14,2%

Видове риба	2011 ср.	2012													Изм. 2012/2011
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ср.	
паламуд	6,68	6,99	6,62	6,78	6,82	6,47	6,58	6,93	7,10	7,15	6,86	7,54	8,09	6,99	4,6%
сом	8,64	9,21	9,21	9,20	9,21	9,25	9,26	9,19	9,09	9,13	9,09	9,18	9,22	9,19	6,4%
бяла риба	6,81	7,18	7,18	7,15	7,12	7,05	6,98	7,08	7,02	7,15	7,04	7,14	6,88	7,08	4,0%
херинга	4,33	4,34	4,34	4,57	4,31	4,23	4,52	4,35	4,24	4,34	4,39	4,45	4,60	4,39	1,4%
акула	8,31	8,16	8,25	9,23	9,55	9,34	8,75	7,98	7,53	7,98	8,53	8,70	8,73	8,56	3,0%
сафрид	4,76	5,11	5,17	5,23	5,31	5,44	5,23	5,27	5,30	5,18	5,03	5,23	5,20	5,23	9,9%

Източник: САПИ

6.2 Цени на риба през периода януари - май 2013 г.

През периода януари - май 2013 г. **цените на едро** на почти всички от наблюдаваните видове риба бележат ръст спрямо аналогичния период на предходната година. Най-значително увеличение на годишна база се отчита при цената на едро на паламуда – със 72,9%, следвано от това при цените на цацата - с 30,8% и херингата - с 21,3%. Спрямо петте месеца на предходната година, най-малко поскъпва пъстървата – с 3,6%.

Таблица 10

Цени на едро на основни видове риба през 2013 г., лв./кг

Видове риба	2012	2013						Изм. I-V. 2013/2012
	I-V ср.	I	II	III	IV	V	I-V ср.	
скумрия	4,64	4,72	4,69	4,68	4,67	5,68	4,89	5,3%
цаца	1,81	2,37	2,40	2,43	2,25	2,39	2,37	30,8%
шаран	4,68	4,98	5,01	4,99	5,05	5,47	5,10	8,9%
хек	5,10	5,51	5,50	5,49	5,67	6,11	5,66	11,0%
толстолоб	2,83	3,11	2,90	2,99	3,11	3,22	3,07	8,4%
пъстърва	8,37	8,79	8,85	8,79	7,94	8,98	8,67	3,6%
паламуд	5,31	9,31	9,43	9,12	9,08	8,96	9,52	72,9%
сом	7,68	8,26	8,64	8,50	6,72	9,05	8,23	7,3%
бяла риба	6,19	5,99	5,98	6,12	5,92	6,81	6,16	-0,4%
херинга	3,82	4,96	5,63	4,24	3,58	4,75	4,63	21,3%
акула	9,15	8,23	8,18	8,35	7,05	8,60	8,08	-11,7%
сафрид	4,46	5,06	5,17	5,31	4,78	5,26	5,12	14,8%

Източник: САПИ

Причините за покачване на цените са комплексни. Те включват намаляването на запасите от риба в световен мащаб, поскъпването на горивата, които ползват риболовните кораби, както и повишени цени на рибата в страните, от които се внася.

В същото време, при цените на едро на бялата риба и акулата е регистрирано намаление спрямо петте месеца на предходната година, съответно с 0,4 и 11,7%.

При **цените на дребно** на повечето наблюдавани видове риба също се отчита покачване през периода януари - май 2013 г. спрямо същия период на 2012 г. Най-значително е поскъпването на годишна база при херингата - с 29,2%, паламуда - с 26,2% и цацата - с 11,6%, а най-слабо изразено - при акулата - с 1,6%.

Само при цените на дребно на скумрия, толстолоб и бяла риба е налице леко намаление спрямо петте месеца на предходната година, с между 0,1 и 2,7%.

Прави впечатление, че през първите четири месеца на 2013 г. средната цена на едро на паламуда е по-висока от тази на дребно, което може да се обясни с по големия улов през годината, съчетан с факта, че масово се появяват магазини за директна продажба, които елиминират посредниците по веригата на предлагане на рибата.

Таблица 11

Цени на дребно на основни видове риба през 2013 г., лв./кг

Видове риба	2012	2013						Изм. I-V. 2013/2012
	I-V ср.	I	II	III	IV	V	I-V ср.	
скумрия	5,81	5,84	5,80	5,85	5,74	5,78	5,80	-0,1%
цаца	2,28	2,47	2,53	2,59	2,60	2,54	2,55	11,6%
шаран	5,65	5,83	5,89	5,87	5,89	6,84	6,06	7,3%
хек	6,30	6,43	6,46	6,53	6,76	6,73	6,58	4,5%
толстолоб	3,66	3,55	3,58	3,54	3,64	3,62	3,59	-1,9%
пъстърва	9,55	9,98	10,02	10,03	10,10	10,02	10,03	5,0%
паламуд	6,75	8,39	7,98	8,41	8,84	8,97	8,52	26,2%
сом	9,22	9,45	9,56	9,28	9,42	9,81	9,50	3,1%
бяла риба	7,14	6,74	6,69	6,92	7,12	7,25	6,94	-2,7%
херинга	4,36	4,86	5,41	5,94	5,89	6,05	5,63	29,2%
акула	8,90	8,85	8,62	9,11	9,02	9,63	9,05	1,6%
сафрид	5,25	5,35	5,62	5,76	5,70	5,79	5,64	7,5%

Източник: САПИ

До края на 2013 г. се очаква цените на повечето от традиционните за България видове риба да продължат да се движат над нивата от предходната година. Конкретните стойности ще зависят от улова и производството в страната, както и от цените на международните пазари.